

Cuprins

Prefață	5
I. GENERALITĂȚI ASUPRA EXCEPȚIILOR PROCESUALE	15
1. Preliminarii	15
2. Excepțiile procesuale, un mijloc pentru soluționarea cu celeritate a procesului civil.....	16
3. Excepțiile procesuale – reglementarea noțiunii, natura juridică, clasificarea excepțiilor și delimitarea de apărările de fond	17
3.1. Reglementarea noțiunii de excepție procesuală.....	17
3.2. Natura juridică a excepțiilor procesuale	18
3.3. Clasificarea excepțiilor procesuale	21
3.4. Delimitarea excepțiilor procesuale de apărările de fond.....	28
3.4.1. Deosebiri de ordin general între excepțiile procesuale și apărări de fond	28
3.4.2. Excepțiile procesuale și excepțiile de drept material.....	31
4. Procedura de soluționare a excepțiilor	34
4.1. Modalitatea de invocare și soluționare în fața instanței de fond.....	34
4.2. Modalitatea de invocare și soluționare a excepțiilor procesuale în căile de atac.....	41
4.3. Posibilitatea unirii excepției cu administrarea probelor sau cu fondul cauzei.....	43
4.4. Ordinea de soluționare a excepțiilor procesuale	44
II. INCIDENTE PROCESUALE CARE AFECTEAZĂ	
CERCETAREA ÎN FOND A ACȚIUNII CIVILE	55
1. Inadmisibilitățile și finele de neprimire	56
1.1. Noțiunea de inadmisibilitate	56
1.2. Noțiunea de fine de neprimire în dreptul francez	58
1.3. Sunt lipsurile cererii de chemare în judecată, sesizate în cadrul procedurii de filtru prevăzută în Noul Cod de procedură civilă, un fine de neprimire?	61
1.4. Inadmisibilitatea ca excepție procesuală distinctă	64
2. Excepția de nulitate a unui act juridic de drept material	67
2.1. Cine poate invoca excepția de nulitate	68
2.2. Natura juridică a excepției de nulitate	69
2.3. Obiectul excepției de nulitate	70

2.4. Termenul de invocare și prescripția.....	70
2.5. Soluția asupra excepției de nulitate și efectele acesteia.....	72
3. Excepția de nelegalitate.....	74
3.1. Natura juridică a excepției de nelegalitate și compararea cu alte incidente procesuale.....	75
3.2. Obiectul excepției de nelegalitate.....	76
3.3. Procedura de judecată a excepției de nelegalitate.....	80
4. Excepția de neconstituționalitate.....	82
4.1. Condiții de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate.....	83
4.2. Procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate.....	87
5. Excepția trimiterii preliminare la Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	89
6. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....	96
7. Contestația privind tergiversarea procesului.....	99
7.1. Motivele pentru care se poate formula contestație.....	99
7.2. Măsurile pe care le poate lua instanța.....	100
7.3. Criterii de determinare a încălcării dreptului la soluționarea procesului într-un termen optim și previzibil.....	101

III. EXCEPȚIILE PRIVIND CONDIȚIILE DE EXERCITARE

A ACȚIUNII CIVILE.....	104
1. Acțiunea civilă.....	104
1.1. Conceptul de acțiune civilă.....	104
1.2. Concepția modernă: dreptul la acțiune este distinct de dreptul subiectiv material (substanțial).....	106
1.3. Unicitatea dreptului la acțiune sau dualitatea sa. Dreptul la acțiune în sens material și dreptul la acțiune în sens procesual.....	108
1.4. Condițiile de exercitare a acțiunii civile.....	111
2. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință.....	112
2.1. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor fizice.....	112
2.2. Capacitatea procesuală de folosință a persoanelor juridice.....	114
2.3. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință.....	117
3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu.....	119
3.1. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor fizice.....	119
3.2. Capacitatea procesuală de exercițiu a persoanelor juridice.....	121
3.3. Excepția lipsei capacității procesuale de exercițiu.....	122
4. Excepția lipsei calității procesuale.....	123
4.1. Legitimarea procesuală.....	123
4.2. Legitimarea procesuală extraordinară.....	125

4.2.1. Legitimarea procesuală a unor organizații și autorități publice.....	125
4.2.2. Legitimarea procesuală în acțiunile colective.....	128
4.2.3. Legitimarea procesuală în unele situații speciale prevăzute de Noul Cod civil.....	130
4.3. Legitimarea procesuală în unele cazuri ce au generat controverse.....	131
4.3.1. Legitimarea procesuală a statului	131
4.3.2. Legitimarea procesuală a executorilor judecătorești și a Oficiului pentru Cadastru și Publicitate Imobiliară	135
4.3.3. Legitimarea procesuală a unităților administrativ-teritoriale..	137
4.4. Transmisiunea calității procesuale.....	141
4.4.1. Transmisiunea legală a calității procesuale	141
4.4.2. Transmisiunea convențională a calității procesuale.....	143
4.5. Condiții de invocare și soluționare a excepției lipsei calității procesuale	144
5. Excepția lipsei de interes	145
5.1. Condițiile interesului	146
6. Excepții legate de formularea unei pretenții sau afirmarea unui drept.....	150
6.1. Excepția prematurității acțiunii.....	152
6.2. Distincția dintre excepția de prematuritate și excepția neîndeplinirii procedurii prealabile.....	155
6.3. Excepția neîndeplinirii procedurii prealabile.....	157
6.3.1. Procedura medierii în Noul Cod de procedură civilă	160
6.4. Excepția exercitării cu rea-credință a dreptului la acțiune. Excepția abuzului de drept.....	161
IV. EXCEPȚIA PRESCRIPTIEI DREPTULUI LA ACȚIUNE	169
1. Considerații generale	169
2. Dreptul la acțiune – drept autonom sau element al dreptului subiectiv civil?	170
3. Natura juridică a prescripției dreptului la acțiune	172
4. Termenele de prescripție extinctivă. Modalitate de calcul.....	175
5. Suspendarea și întreruperea termenelor de prescripție.....	180
5.1. Suspendarea termenului de prescripție	180
5.2. Întreruperea termenului de prescripție extinctivă	184
6. Regimul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune	189
6.1. Caracterul juridic al excepției prescripției dreptului la acțiune	189
6.2. Persoanele care pot invoca excepția prescripției dreptului la acțiune.....	191

6.3. Termenul până la care se invocă excepția prescripției și actul procedural prin care se invocă	192
6.4. Efectele excepției prescripției dreptului la acțiune	192

V. EXCEPȚIA PRESCRIPTIEI DREPTULUI DE A OBTINE

EXECUTAREA SILITĂ	194
1. Natura juridică a prescripției dreptului de a obține executarea silită	194
2. Regimul juridic al prescripției dreptului de a obține executarea silită...	196
2.1. Termenele de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.....	196
2.2. Dreptul de a obține executarea silită și începerea cursului prescripției	197
2.3. Suspendarea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.....	200
2.4. Întreruperea termenului de prescripție a dreptului de a obține executarea silită.....	203
4. Excepția prescripției dreptului de a obține executarea silită	207
4.1. Invocarea prescripției de către sau în fața organului de executare..	207
4.2. Invocarea din oficiu a prescripției de către instanța de executare cu ocazia încuviințării executării silite.....	208
4.3. Invocarea prescripției pe calea acțiunii în constatare	210
4.4. Invocarea excepției prescripției în cadrul contestației la executare	212

VI. AUTORITATEA DE LUCRU JUDECAT

1. Noțiune, natura juridică	220
2. „Autoritate de lucru judecat” și „putere de lucru judecat”	222
3. Hotărâri care au autoritate de lucru judecat	225
3.1. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor române.....	225
3.2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanțelor străine	237
3.3. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor arbitrale	241
3.4. Autoritatea de lucru judecat a hotărârile altor organe jurisdicționale.....	242
4. Partea din hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat	246
5. Autoritatea de lucru judecat in cadrul aceluiasi litigiu.....	250
6. Efectele autorității de lucru judecat	257
6.1. Efectul pozitiv.....	258
6.2. Efectul negativ	263
6.2.1. Identitatea de obiect.....	264
6.2.2. Identitatea de cauză	266

6.2.2. Identitatea de părți în aceeași calitate	269
7. Autoritatea de lucru judecat și forța executorie a hotărârii	271
8. Excepția autorității de lucru judecat	273
9. Delimitarea autorității de lucru judecat de litispendență.....	275
VII. EXCEPȚIA DE LITISPENDENȚĂ	277
1. Litispendența internă.....	277
1.1. Excepția de litispendență	278
2. Litispendența internațională.....	287
VIII. EXCEPȚIA DE CONEXITATE	294
1. Conexitatea internă	294
1.1. Condițiile conexității	295
1.2. Excepția de conexitate. Caracteristici, modalitate de invocare și soluționare.....	298
2. Conexitatea internațională	304
IX. EXCEPȚIILE DE NECOMPETENȚĂ	308
1. Excepția de necompetență generală a instanțelor judecătorești	309
1.1. Competența națională a instanțelor române	309
1.2. Competența generală internațională a instanțelor române	311
1.3. Excepția de arbitraj.....	315
2. Excepțiile de necompetență jurisdicțională.....	321
2.1. Excepția de necompetență de specializare (funcțională) a secțiilor sau completelor de judecată	322
2.2. Excepția de necompetență materială (ratione materiae)	323
2.3. Excepția de necompetență teritorială absolută.....	330
2.4. Excepția de necompetență teritorială relativă	332
3. Prorogarea convențională a competenței relative	334
4. Procedura de judecată a excepțiilor de necompetență.....	336
X. EXCEPȚIA DEPĂȘIRII ATRIBUȚIILOR PUTERII JUDECĂTOREȘTI ÎN RAPORT CU EXCEPȚIA DE NECOMPETENȚĂ	338
XI. EXCEPȚIA GREȘITEI COMPUNERI SAU CONSTITUIRI A INSTANȚEI DE JUDECATĂ	344
1. Greșita compunere a instanței.....	345
2. Greșita constituire a instanței.....	349

XII. EXCEPȚIA DE INCOMPATIBILITATE	352
1. Incompatibilități generale	352
2. Incompatibilitățile speciale	353
4. Excepția de incompatibilitate	360
XIII. EXCEPȚIA DE PERIMARARE	362
1. Noțiune și natura juridică a perimării	362
2. Condițiile perimării	364
3. Excepția perimării	369
4. Perimarea instanței	374
5. Perimarea executării silite	375
XIV. NULITATEA ACTELOR DE PROCEDURĂ	379
1. Considerații generale asupra nulității actelor de procedură	379
2. Clasificarea nulităților în dreptul procesual civil	382
3. Teoria actelor de procedură inexistente	390
4. Condițiile de existență a nulității actelor de procedură	392
5. Excepția de nulitate a actelor de procedură	400
5.1. Invocarea nulității pe cale de excepție	400
5.2. Modalitatea de soluționare a excepțiilor de nulitate și efectele admiterii acestora	406
6. Principalele excepții de nulitate a actelor de procedură	410
6.1. Excepția de nulitate a cererii de chemare în judecată	410
6.2. Excepția de nulitate a cererii de apel	414
6.3. Excepția de nulitate a cererii de recurs	416
6.4. Excepția de nulitate a procedurii de citare sau de comunicare a actelor procedurale	418
XV. EXCEPȚII PRIVIND NERESPECTAREA TERMENELOR DE DREPT MATERIAL SAU PROCESUAL	425
1. Excepția tardivității acțiunii	426
2. Excepții privind nerespectarea termenelor procedurale	432
2.1. Considerații generale asupra excepțiilor ce sancționează nerespectarea termenelor procedurale	432
2.2. Cazurile și condițiile generale de invocare a excepțiilor privind nerespectarea termenelor procedurale	433
2.3. Invocarea și constatarea excepțiilor privind termenele procesuale	439
2.4. Efectele admiterii excepțiilor privind nerespectarea termenelor de procedură	442

3. Distanțările dintre decăderea din drepturile procesuale și decăderea aplicabilă termenelor din dreptul substanțial 443
4. Distanțările dintre decăderea din drepturile procesuale și prescripția dreptului la acțiune..... 445

XVI. EXCEPȚIA NETIMBRĂRII CERERII SAU A

INSUFICIENTEI TIMBRĂRI 447

1. Taxa de timbru – impediment al liberului acces la justiție?..... 448
2. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru în diferite materii 451
3. Procedura de stabilire și comunicare a taxei de timbru..... 459
4. Excepția netimbrării sau a timbrării insuficiente a cererii 462

XVII. EXCEPȚIA LIPSEI CALITĂȚII DE REPREZENTANT

ȘI EXCEPȚIA LIPSEI DOVEZII CALITĂȚII

DE REPREZENTANT 466

1. Reprezentarea legală a părților..... 466
 - 1.1. Reprezentarea legală a persoanelor fizice..... 466
 - 1.2. Reprezentarea legală a persoanelor juridice 470
2. Reprezentarea judiciară..... 471
3. Reprezentarea convențională 472
 - 3.1. Reprezentarea prin mandatar ad litem ordinar a persoanelor fizice 473
 - 3.2. Reprezentarea prin avocat..... 474
 - 3.3. Reprezentarea prin mandat ad litem a persoanelor juridice..... 476
4. Excepția lipsei calității de reprezentant (a „puterii de a reprezenta”) și excepția lipsei dovezii calității de reprezentant..... 478

BIBLIOGRAFIE 485